

Cesta do Vlach

Cesta do Vlach

Cestopis

BEDŘICH Z DONÍNA

EKNIZKY.SK

Cesta do Vlach by Bedřich z Donína is licensed under a
Creative Commons
Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0
International License, except where otherwise noted.

Léta 1593 dvadcatého druhého října jsme se na vlaskou cestu s urozeným pánem, panem Václavem, purkhrabětem z Donína a na Bílém Oujezdci, panem otcem našim nejmilejším dobré paměti, z Ingolštatu vypravili a ten den k večeri do Hohenwartu přijeli. Město nevelké jest, zámek anebo klášter na vrchu leží. Dvadcatého třetího října jsme skrze město Šrobenhaus jeli, v Achen městě obědvali, skrze město Friedberg, které na vrchu leží a tam čistý zámek jest, jeli. K večeri sme k řece Lech, která Bavorskou zemi od Švábské dělí, do města Augšpurku přijeli.

ŠVÁBSKÁ ZEMĚ, Suevia, od Sjevův, lidu z půlnočních krajin, kteří se tu osadili, tak jmenovaná, k vejchodu Bavorskou zemi, k půlnoci Frankonii, k západu Elsaskou zemi, k poledni Alpes hory má. Jest krajina povětrí zdravého, místem rovná, místem hornatá. Pole ourodné má obilí, vaření, ovotce, dobytka dosti, luk a pastev výborných, též také i vinohrady, zvláště v knížetsví Virtsenberským. Měst slavných, velkých, zámkův na velkých vrších a skalách přepevných mnoho má, kovy, stříbro a železo tam se nachází, oudolí

veselé, a prameny, potůčkové, řeky rybné skrze ni tekou a všecky do Dunaje aneb do Rénu vcházejí. Lesy místem velké jsou, v nich se všelijaká myslivost provozovati může. Řeka Dunaj a druhá Nekar - u které dobré víno nekarské jmenované roste - svůj počátek v Švábské zemi mají, a skrze ni tekou, jakož i jiný řeky, Lech, Iler, Mindel. Jezera veliká má, Bodensee a Federsee jmenované; hory veliké má, nejpřednější Alpes, na kovy jest bohatá, ač zlata málo, ale stříbra, železa a mosazi hojnost. Lázně a teplice vod zdravých na mnoha místech se nacházejí.

Švábská země byla předešlých časův znamenité království, potom knížetství, až po smrti Konradina, posledního knížete švábského, mnozí knížata je mezi sebou roztrhali; nyní větší díl náleží městům říšským svobodným, kterých jest nemálo, zejména: Aušpurk, Ulm, Nordling, Heilbrun, Wimpin a Wila, Reutling, Esseling, Gemund, Gieng, Bibrach, Ravenšpurk, Konstancí, Uberling, Lindav, Elzach, Kampodunum, Memmingen, Kaufburn, Bobpfing, Aalen, Wangen, Weisenburg, Dinkelspichel. Ostatní díl mnohým knížatům a větší díl knížeti virtenberskému, jehožto stolice jest Štuttgart, arciknížatům rakouským, markhraběti badenskému, konstantskému a aušpurskému, biskupům, ostatek. Národ jest

vtipný, silný, smělý, válečný, zrostu velikého, pěkného obličej, vlasův rusých, který německé císařství a panování vtípem a válečnou mocí předešlých věků sobě podmanil a přes sto let držel a zachoval a od Plutarcha se nejvznešenější mezi vším německým národem jmenuje. Mocnější a bohatší s kupectvím zacházejí, lid prostý tkaním pláten a barchanu, který do dalekých zemí posílají a z něho velký zisk mají, takže se vyhledalo, že toliko v samém městě Ulmu sto tisíc štuk neb kusův plátna a barchanu se nadělá. Z toho každý souditi může, jak mnoho ve vší zemi Švábské se ho nadělati může a jaká veliká summa peněz z toho se jim každoročně schází, a v mnohých místech netoliko ženský pohlaví, ale také mládenci s kuželem zacházejí a předou.

Augšpurk, město říšské velmi staré, jak domnění jest, že by ještě před Trojí být jmělo, jest od Oktaviana Augusta císaře Augusta jmenované, v Švábské zemi nedaleko od řeky Lech leží, jest město veliké, mezi nejpřednějšími městy Německé země počtené, zdmi, baštami z země, též příkopem hlubokým okolo všeho města, v kterém místem voda jest, a vartou jest dobře opatřeno. Vojáci, kteří města ostříhají, na zdech městských své domečky mají, jako by nějaká velká ulice byla. V městě ulice dlouhé a široké jsou, jednostejným

voblátkovým kamenem a po stranách v některých ulicích cihlami dlážděné, domy veliké, vysoké a pěkně stavené, obzvláště pak pana Jana Fuggara na rynku hned v přední ulici, na které se víno prodává. V něm sme pěkný palác barvami malovaný viděli a pěknou zahradu a okolo ní loubí kamenné a v jednom pokoji pěkný stůl z drahého kamení akštejnu, kalcedonu, jaspisu. Kostel biskupský blahoslavené Panny Marie dvě věže má, v tom velmi mistrovské hodinyjsou. Druhý kostel, svatého Voldřicha, u kterého jest nová věže kamenná nedávno vystavená, nebo toliko prve dřevěná byla, s kteréžto jsme, když jsme ponejprve v Augšpurku byli, celý město spatřili. Třetí kostel jest svatého Petra s pěknou vysokou věží, vedle nížto druhá menší jest. Čtvrtý kostel, svatého Maurice, také s pěknou věží, vedle nížto druhá menší jest; má též kolej a jiných kostelův nemálo jest. Viděli jsme v Augšpurku Einlass. Jest jedna brána tak jmenovaná, kterou v noci do města jezdívají, aby města pro nebezpečnost neodvírali: nejprve když se zazvoní, dveře se odevrou a přes pavlač, která nad příkopem jest, se přejde; tu se most spustí a do jedné síně nebo sklepu se vejde a most se zase zavře, takže ani sem ani tam se nemůže; po něm sejedné dveře velké železné odevrou a do druhé tmavé síně se vejde, dveře se

zavrou, takže opět ani sem ani tam se nemůže; naposledy poslední dveře, skrze které se do města chodí; po stranách se odevrou, a jak kdo vejde, hnedky se zavrou. Dvě věže v městě jsou, na které se voda s železnými a velmi mistrnými přípravami až nahoru vede a odtud zase dolů a po všem městě skrze trouby teče. Před domem pana Ilsunga jest pěkná laura, kdež jest několik mosazných obrazů a na svrchu Augustus císař. V městě jsou dva domy, v kterých se válečné nástroje chovají; tam jsme půl druhého sta velkých kusův zbroji, mečů, ručnic, kopí, halaparten a jiné zbraně na několik tisíc osob viděli. Páni Fugarové a páni Baumgartnerové v městě Augšpurku bydlí, kteří také za měšťany se počítají. Habit augšpurský, poněvadž jest rozdílný od jiného německého, níže jsem jej položil. Kupcův bohatých a jiných handlířův, řemeslníků a jiného obecného lidu velmi mnoho tam jest. Skrze město řeka teče a v ní velmi mnoho haltýřů a mnohonásobných ryb jest. V tom městě císař Rudolf Druhý sněm držel léta 1582.

Léta 1593 dvadcatého šestého dne měsíce října jsme z Aušpurku s poslem benátským, (který lidi pocestný do Benátek vodí a koní půjčuje, smluvivše prvé s ním od osoby osmnáct korun, tak aby nás koňmi, obrokem, stravou a jinými všemi potřebami náležitě opatřiti povinen byl), vyjeli na

cestu, na pravé ruce zámek Lichtenberg na vrchu nechali, skrze Stadel jeli a k večeři do jedné hospody naproti Landšperku, Spodrugem jmenované, přijeli. Landšperk jest čisté město a zámek na vršku knížete bavorského. Ráno vstavše jsme v městě, kterému Schonka říkají, obědvali. Jest též knížete bavorského, mezi horami v dolíče na jednom malém vršku leží. Po obědě skrze Rottenburg jsme jeli, v Amberku noclehovali.

Dvadcátého osmého dne téhož měsíce jsme k vobědu do Mittenwaldu, k večeři do Seefeldu přijeli. Mezi Mittenwaldem a Seefeldem se Tyrolská země začíná, o které v druhé knize a pouti loretánské praveno bude. 29. října do Innspruku k vobědu přijeli, o kterémž městě též o jiných v Tyrolu, poněvadž v druhé cestě mé jsem je lípeji a s lepším pozorem spatřil, též v druhé knize praveno bude. A ten den jsme v Stamochu noclehovali. 30. října skrze Stercing do Peyser, 31. vedle města Brixen do Potcen, 1. dne měsíce listopadu do Salurn sme přijeli, 2. listopadu v Tridentu sme vobědvali. Tu se vlaská země a krajina marka Trivijanská začíná, o které v pouti loretánské následující obšírně praveno bude. A ten den k večeři v Burku noclehovali, 3. listopadu do Schaleng, 4. do Treviso, 5. listopadu skrze Mestre Mageru jeli, tu jsme lodí zjednali, a na ní po jedné

řece neb kanálu na moře Benátské a po témž moři do slavného města Benátského do hospody německé „al Lion biancho“ k bílému lvu, sme přijeli, o kterémžto městě v druhé cestě a pouti jako i o jiných všech vlaských městech obšírně najíti moci budeš, v této knížce toliko krátce je dotknúti za dosti bud'. 9. listopadu z Benátek sme vyjeli, a zjednavše sobě gunduli (lodku tak jmenovanou), na ní jsme bárku, lodí tak jmenovanou, kterou jsme zmeškali, dohoniti chtěli, ale jak sme z města na moře vyjeli, veliký vítr a bouřka povstala, a veliké vlny do gundule nám bily, naše gundule čím dál více s námi se houpala a zmítala, a tak jsouce v velikém strachu a nebezpečství postaveni, již téměř, že tu máme zahynouti, tak se domnívali. Vtom z obzvláštního opatrování Božího jedna větší lodí nám na pomoc přispěla, na kterouž sme z naší malé gundule přesedli a na ní do Magery pět vlaských mil a odtud na najatém voze do Padue sme, přijeli. Tu pan otec náš nejmilejší velikou příhodu měl neb se schodů dolů právě na hlavu upadl, takže sme ho sotva vzkřísili, téměř za umrlého odtud vzavše. 11. listopadu bratr můj starší a já z Padue sme vyjeli přes řeku Ač neb Athesis se přeplavili a do Rovigo města přijeli. Náleží pánům Benátčanům na jednom velikém vostrově 10 vlaských mil zšíři

a dvacet zdýli, Polesina di Rovigo jmenovaném, tu leží. 12. listopadu sme se přes řeku Po přeplavili a do Ferrarie přijeli, o kterémžto městě v druhé cestě za Romanií krajinou obšírně najdeš. 13. listopadu do hospody Scala, 14. téhož měsíce skrze město svatého Jiří jedouc do Bononie sme přijeli. 15. listopadu v Petra Mala na horách převelikých, Apenninus řečených, sme noclehovali. 16. skrze Scarpia, v jedné velký hospodě, kterou velký kníže florentský vystavěti dal a z ní plat bere, „Il osteria nuova“ jmenované, sme přes noc zůstali, 17. listopadu v Florencí obědvali a na noc do Tavernelle přijeli. 18. listopadu jsme skrze město Sienu jeli a do Bonconvento přijeli. 19. listopadu do Pontecentino, 20. listopadu do Viterbo, 21. listopadu do Monterosi, 22, listopadu do slavného města Říma sme přijeli.

V tom městě sme okolo sedmi měsíců zůstali, co v něm jest hodného viděti, najdeš obšírně v pouti loretánské. V tom čase, co sme v Římě byli, léta 1594, 12. dne měsíce února sme se na neapolitánskou cestu vypravili, skrze městečko Marino jeli, kdežto zámek pánův Koluzanův jest, a do Veletri přijeli. Tam sme se s prokačem, který naším vůdcem byl, shledali. Prokačové jsou jako poslové, každou sobotu jeden z nich do Neapole jede a s sebou mnohé a drahé věci na mezkách

nese. A pro nebezpečnoství od banditův soldáti, jak rejthaři, tak pěší, jak kde nebezpečno jest, 30, 40, 60, 100 i více jeho provázejí, a jiní forestýrové a pocestní s ním pro bezpečnost svou u velikém počtu (takže samých pocestných lidí někdy do 100 osob jest, neb sami se jako bez vesla na moře vydati nesmějí) jedou. 13. dne měsíce února skrze nebezpečný pro bandity les di Veletri jeli, v Sermonetě obědvali a do města Piperno u večer přijeli. 14. února skrze Terracinu do města Fundi, mezi těma dvěma městy se království Neapolitánské začíná. 15. února město Caretu na pravé ruce sme nechali, v městečku Mola obědvali, přes řeku Garigliano, kdežto se krajina Campanie šťastná začíná, přejeli, a na noc do Cascano přijeli. 16. února přes řeku Volturnus přejeli, v Capui obědvali, po vobědě skrze nové město Aversa jeli, a do města Neapolitánského přijeli. O kteréžto celé cestě neapolitánské, též o tomto slavném městě Neapoli, tolikéž i o Pučuolu v druhé cestě neb pouti loretánské, kdož žádá dále věděti, najde obšírně. 24. února sme do Pučolu jeli a ty přepěkná a přepodivná místa s velikým naším podivením spatřili. V témž převeselém městě Neapoli sme 16 dní zůstali a 5. dne měsíce března odtud vyjeli a do Cascano na noc přijeli. 6. dne března do Fundi, 7. dne března do Casanuova, 8.

dne března do Veletri jsme přijeli, 9. dne března do Říma sme se navrátili. Léta téhož 1594 16. dne měsíce septembris neb září z Říma sme vyjeli a do Burghetho na noc přijeli. 17. dne měsíce září skrze Terni a Narni do Spoleto, 18. září do Pulverina, 19. září skrze Tolentino, Macerata, Recanati do města Loretu, 20. září do Ancony, 21. vedle zámku Fesino a skrze Senegaglia, vedle mořeAdriatskýho ležící, do Fano přijeli. 22. září vždy vedle téhož moře jedouc skrze Pessaro přes řeku Isaurus neb Foglia jmenované, která Marchii Anconitánskou od Romanie dělí, sme přešli.

O těch všech městách od Lorety až do řeky Foglia hledej v druhý cestě následující, jakož též i o krajinách Romanii až právě do Bononie najdeš v též druhé cestě.

A ten den, totiž 22. září, do Rimini města, též na břehu Adriatského moře ležícího, přijeli. 23. září břeh mořský sme opustili, skrze Cesenu město jeli, též skrze město Forli popolo a Forli grande jeli a do Faenza přijeli. 24. září vedle Castel Bolognese do Imoly, po vobědě skrze Castel svatého Petra do Bononie. 26. září nazpátek k Florencí pro lepší spatření tak pěkného a vzácného města se obrátili, do Fiorenzuola na noc přijeli. 27. září do Florencí, v témž městě můj nejmilejší bratr Jan Vladislav v nemoc upadl, z kterýžto nevycházejíc,

27. dne měsíce října téhož léta 1594 v sedm hodin na noc život svůj pobožně dokonal; pochován v Florencí v kostele svatého Štěpána. 30. dne měsíce září z Florencí sem vyjel a do Fiorenzuola na noc přijel. 31. září do Bononie, 2. listopadu do Hosteriana, 3. listopadu do Ferrarie, 4. listopadu do Rovigo, 5. listopadu do Padue, 6. listopadu po vodě Brenta až na moře a po moři do Benátek sem přijel. 9. listopadu skrze Mageru Mestre do Treviso, 10. listopadu skrze Castelfranck do Solanie, 11. listopadu do Burgu, 12. listopadu do Noviso, 13. listopadu skrze Neumark do Botcen, 14. listopadu do Klauzen, 15. listopadu do Stercingen, 16. listopadu do Inšpruku, 17. listopadu do Bortenkirchu, 18. listopadu do Denlingen, 19. listopadu do Augšpurku sem přijel, 21. listopadu na poště do Mnichova, 23. po řece Iser vedle Freisingu jel a do Mošperku na noc přijel. 24. po též řece skrz Landshut do Morberšpachu, 25. v Egenmil sem obědval a do Řezna k večeři přijel. 27. do Brucku, 28. listopadu do Waldmünchen, 29. listopadu do Stodu, 30. listopadu skrze Plzeň do Rokycan. 1. dne měsíce prasince do Zdic, 2. dne měsíce prasince z cesty vlaské, ji z milosti Boží šťastně vykonajíc, do Prahy sem se navrátil.